

28 יוני 2022
כ"ט סיון תשפ"ב

החלטה בערעור בעניינו של הסטודנט

1. בתאריך 22.06.2022 התכנס בית הדין לערעורים, ודן בנוכחות הצדדים בערעורה של התביעה, על פסק הדין מיום 13.12.2021 בעניינו של הסטודנט ת.ז.

רקע

2. עניינו של הערעור הוא בחינה מקוונת שהתקיימה בתאריך 23.2.2021, סמסטר חורף תשפ"א, מועד א' בקורס אלגברה מודרנית ח' מס' 104134.
3. הסטודנט הואשם בכך שבמהלך הבחינה נכנס לתכני הקורס באתר המודל, כאשר נהלי הבחינה אסרו על חומר עזר. זמני הכניסה לאתר הקורס תואמים את זמני היציאה של הסטודנט מחדר הבחינה, והכניסה מתועדת מכתובת IP שונה מזו שנבחן דרכה.
4. בתאריך 24.11.2021 התקיים דיון בבית הדין המשמעת (קמא) בפני הרכב תלתא, בנוכחות הצדדים. בית הדין קמא החליט פה אחד, להרשיע את הסטודנט בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1 (עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, או על מנת להשיג יתרון אקדמי), ו- 4.1.2 (החזיק ברשותו, חומר לימודי או ציוד אסור בעת בחינה או בוחן, בין אם השתמש בו במהלך הבחינה ובין אם לא).
5. לאחר מכן, בהסכמת הצדדים, נשמעו טיעונים לעונש, וגזר הדין ניתן בתאריך 13.12.2021. בהחלטה פה אחד, גזר בית הדין קמא על הסטודנט עונשים כלהלן: ציון אפס בבחינה מושא הקובלנה (לפי סעיף 12.2), הרחקה על תנאי לשנה (שני סמסטרים) (לפי סעיף 12.16), ו-100 שעות עבודות לתועלת הציבור בטכניון לפי סעיף (12.10).
6. בפסק הדין פורטו שיקולי ההכרעה, ובין היתר נכתב כדלקמן: "השתכנענו כי הנאשם אכן נכנס ללא היתר לחומרים אסורים במודל בזמן הבחינה וזאת לאור הצימוד בין זמני היציאה מהחדר וזמני הכניסות ממכשיר אחר למודל. לא התרשמנו כי בכוחו של המכתב מהידידה, ובמיוחד לאור אי הגעתה לעדות ולכן אי העמדתה לחקירה נגדית ולהצגה בפניה של שאלות נדרשות לאור נסיבות הדברים, לעורר ספק לגבי האשמה... הסטודנט עשה מעשה על מנת לשפר ציון בדרך בלתי כשרה...".
7. בתאריך 27.12.2021 ערערה התביעה על גזר הדין בעניינו של הסטודנט. בנוסף, הוגשה תגובתו של הסטודנט ותשובת התביעה לתגובה. כאמור, בתאריך 22.06.2022 התקיים הדיון בבית הדין לערעורים, בנוכחות הצדדים.

טענות הצדדים בתמצית:

- א. התביעה:
8. התביעה ביקשה כי בית הדין לערעורים יתקן את גזר הדין ויטיל על הסטודנט עונש שהולם את חומרת העבירה: ציון אפס בקורס, הרחקה בפועל לסמסטר והרחקה על תנאי לסמסטר נוסף. לעמדתה קיים חוסר הלימה מוחלט בין הכרעת הדין וסעיפי העבירה בהם הורשע, לבין קולת העונש. העונש מנוגד למדיניות

- הענישה של בית הדין, וניתן ללא נימוק המצדיק זאת, בוודאי שלא נימוק כבד משקל, כפי שנדרש במקרה של סטייה כה משמעותית מרף הענישה המקובל במקרים רבים אחרים.
9. התביעה פירטה את רף הענישה שנקבע ע"י בית הדין המשמעותי במקרים דומים עד זהים אחרים, וטענה כי קיימים עשרות רבות של מקרים של סטודנטים שלקחו אחריות על מעשיהם והביעו חרטה, ונגזר עליהם עונש של ציון אפס בקורס, הרחקה בפועל לסמסטר והרחקה על תנאי לסמסטר עם חזרתם ללימודים. על כן, לשיטתה, גזר הדין שהושת מנוגד לסעיף 11.11 לתקנון המשמעת. הוא מקל ללא בסיס מוצק, באופן שיוצר פגיעה ואי שוויוניות בשאר הסטודנטים שהורשעו, ונענשו בהתאם למדיניות הענישה בעונשים חמורים הרבה יותר, שבית הדין בעצמו קבע.
10. יתרה מזו, התביעה הדגישה כי השתת ציון אפס בבחינה אינה עולה בקנה אחד עם אף החלטה של בית הדין, שכן המדיניות בעבירות מסוג זה היא השתת ציון אפס בקורס.
11. התביעה ציינה כי באף שלב הסטודנט לא לקח אחריות על מעשיו, לא הביע חרטה ולא הכה על חטא. נהפוך הוא, הוא המשיך בטיעונו חסרי הבסיס שלא ביצע את העבירה, בניגוד לראיות המוצקות שהוצגו.

ב. הסטודנט:

12. הסטודנט ביקש כי בית הדין לערעורים יותיר את החלטת בית הדין קמא על כנה. מדובר בהחלטה שהתקבלה פה אחד, בה הוטלו עליו 3 עונשים שונים. פרק הזמן בין הדיון למתן גזר דין עמד על שלושה שבועות, מה שמצביע על כך ששופטי ההרכב קמא שקלו את כלל הראיות, ובחנו את טענות שני הצדדים בקפידה. העונשים שהוטלו עליו הינם עונשים הקבועים בתקנון המשמעת, וזאת לאחר התחשבות בכלל הנסיבות שהובאו בפני בית הדין קמא.
13. הסטודנט טען כי ערעור התביעה על גזר הדין וחוסר הוודאות הנלווה לכך, הסבו לו עינוי דין, מתח וסבל רב, הנמשכים כבר שנה. הגשת הערעור אף דחתה את ביצוע גזר הדין, הכולל גם עבודות לתועלת הציבור. חוסר הוודאות מונע ממנו לנהל את לימודיו ושגרת חייו בשלווה, ומקשה על ניהול ותכנון התחייבויותיו בכל הקשור ללימודים ועבודה. הדבר שהכי חשוב מבחינתו הוא לקבל כבר וודאות וסופיות של ההליכים.

דיון והכרעה

14. בית הדין קמא הרשיע את הסטודנט בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1 ו-4.1.2 ונימק את הכרעתו. כאמור, ערעור התביעה הוגש על גזר הדין.
15. אנו מקבלים את עמדת התביעה כי גזר הדין מקל בצורה משמעותית, בהשוואה לעשרות פסקי דין אחרים שניתנו על מקרים דומים וזהים. בית הדין קמא לא ציין בגזר הדין, כי הוא מודע לכך שמדובר בעונש מקל בהשוואה לרף הענישה הנהוג, ולא הציג בצורה מפורשת את הנימוקים להקלה. הוא ציין כדלקמן: "הסטודנט מצידו טען שהעונש כבד מאוד עבורו. הוא סיפר שהתחיל את לימודיו בטכניון בתכנית ארכימדס בכתה י"א, שהוא חיכה מאוד ללמוד במוסד הזה, שהוא חשוב לו מאוד, ושהוא מתנהל בחרדת קודש מול הדרישות והבחינות שבמוסד".
- האם טענות אלה מצד הסטודנט הן טענות שמצדיקות לתת לו עונש מקל בצורה משמעותית ביחס לסטודנטים אחרים? במקום אפס בקורס נגזר עליו אפס בבחינה, ובמקום הרחקה בפועל נגזרו עליו 100 שעות עבודות לתועלת הציבור.

16. לעמדתנו, העונש שבית הדין קמא גזר על הסטודנט, מקל באופן שחורג ממתחם הסבירות.
17. הסטודנט ביצע מעשה הונאה חמור, במטרה לשפר ציון. הוא פגע באמון שנתן בו הטכניון במהלך הבחינות המקוונות. התנהלותו פגעה בלב ההווייה האקדמית, ובעקרונות הבסיסיים ביותר של הטכניון - חתירה לאמת ויושרה. עקרונות אלו עוגנו בקוד האתי, ופותרים את תקנון המשמעת לסטודנטים :
- "הלימודים בטכניון מבוססים על אמון בין המוסד לבין הלומדים בו. הסטודנטים מחויבים ליושרה אקדמית ולהתנהגות ההולמת את כבוד הטכניון, הסטודנטים, העובדים וחברי-הסגל האקדמי. מטרת תקנון זה היא להסדיר את הטיפול באותם מקרים החורגים מכללים אלה".
18. נסיבות ביצוע העבירה מלמדות על חומרה יתרה ועל תכנון מקדים. נראה כי הסטודנט השאיר מכשיר תקשורת אחר מחוץ לחדר הבחינה, באופן שיאפשר לו לצאת מחדר הבחינה ולבצע הונאה מחוץ לטווח המצלמות. הוא ביצע זאת מספר פעמים במהלך המבחן. הראיות מעידות על כך באופן ברור והסטודנט לא הצליח להפריך אותן. נהפוך הוא, המכתב שהציג מאת הידידה מלמד על ניסיון לטשטש את המעשה, לשון מקלה.
19. חוסר הוודאות שנגרם לסטודנט בגין הערעור והקושי הנלווה לכך הובהרו היטב. יחד עם זאת, שוויון באכיפה הוא ערך עליון שבית הדין נדרש להגן עליו. במקרה דנן, לא מצאנו כי הובאו בפנינו נסיבות המצדיקות הקלה כה משמעותית בענישה, בהשוואה לסטודנטים אחרים. נהפוך הוא, נראה כי מדובר בניסיון הונאה שבוצע בנסיבות מחמירות של תכנון מקדים. לכך מתווספת העובדה שהסטודנט לא הודה, לא לקח אחריות על מעשיו ולא הביע חרטה.
20. השמירה על טוהר המידות האקדמי, והצורך להגן על ציבור הסטודנטים ששומר על הכללים, מחייב בנסיבות המתאימות גם עונש של הרחקה מלימודים.
21. אשר על כן, החלטנו פה אחד לקבל את ערעורה של התביעה, ולגזור על הסטודנט את העונשים הבאים:
- א. ציון 0 בקורס אלגברה מודרנית מס' 104134, סמסטר חורף תשפ"א (לפי סעיף 12.4 לתקנון).
- ב. הרחקה בפועל מלימודים בטכניון למשך סמסטר חורף תשפ"ג (לפי סעיף 12.7 לתקנון).
- ג. הרחקה על תנאי מהלימודים בטכניון לסמסטר, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיף 4.1.1 או 4.1.2 לתקנון (לפי סעיף 12.7 ו-12.16 לתקנון).

אוסטוס סטודנט ה.ל.

פרופ' יעל אלואיל

Yael Alouil

פרופ' שלמה מורן

Me